

„Skik følge – land fly“ – en introduktion

„Der er vigtigt, at alle i Danmark kan hygge sig med en øl og et pølsehorn“. Denne sætning har de fleste af os hørt, når vi diskuterer indvandrernes og efterkommernes forhold til Danmark. Danskernes forhold til indvandrere og efterkommere og indvandrernes og efterkommernes forhold til danskerne bliver igen og igen diskuteret i Folketinget, i medierne, på arbejdspladserne og hjemme ved middagsbordet. Igen og igen diskuterer vi, hvad majoriteten eller flertallet af danskere forventer af og synes om etniske minoriteter. Skal vi alle spise halal-slagtet kød på arbejdspladserne, eller forventer vi, at f.eks. muslimer begynder at spise vores kød uanset slagtemetode? Og hvordan løser vi problemet med ghettodannelser? Skal vi jævne ghettoområderne med jorden og dermed tvinge etniske minoriteter til at flytte, eller kan man lokke eller tvinge dem på anden vis?

Konfrontationen og uoverensstemmelserne mellem majoriteten bestående af etniske danskere og de etniske minoriteter bliver ofte problematiseret og diskuteret. Grundlæggende handler det om en værdikamp, fordi diskussionerne handler om, at der findes nogle værdier, som flertallet af danskere mener, skal være kendetegnende for alle, der bor i det danske samfund. Der findes nogle værdier, som vi ikke vil gå på kompromis med. Det kan handle om ytringsfriheden, de grundlæggende demokratiske spilleregler, den sekulære adskillelse mellem kirke og stat, den frie presse, afstandtagen til fundamentalisme osv., men det handler også om „danskhed“ i den forstand, at dele af majoriteten ønsker, at

etniske minoriteter bliver mere danske, hvad angår f.eks. kultur- og madvaner.

Men det er åbenbart ikke så ligetil. Det er tankevækkende, når Slavoj Žižek¹ påpeger, at danskernes forhold til indvandrere er fyldt med paradokser. Hvis indvandrerne er tilfredse med at være i Danmark, så er det, fordi de har forstået at udnytte vores sociale system. Er de ikke tilfredse med at være i Danmark, er de mest af alt nogle utaknemmelige individer fra en fjern del af verden. Arbejder de for meget, bliver de beskyldt for at tage jobbene fra os, men arbejder de ikke, bliver de betragtet som indvandrere, der udelukkende er kommet til Danmark for at nyde godt af vores velfærdsydelser. Gifter de sig med danskere, bliver de beskyldt for at tage vores piger. Gifter de sig med en med samme etnicitet, er det, fordi de ikke vil tilpasse sig. Laver de optøjer, og begår de kriminalitet, er det, fordi de bare viser deres voldelige natur og deres primitive kultur. Er de derimod veltilpassede, er det, fordi de opfører sig som „en ulv i fåreklæder“ og udelukkende pønser på den endelige magtovertagelse.²

Hvem er det, der skal integreres?

Denne bog handler om de integrationsprocesser og problemer forbundet hermed, der foregår i forhold de „fremmede“, der kommer til Danmark.

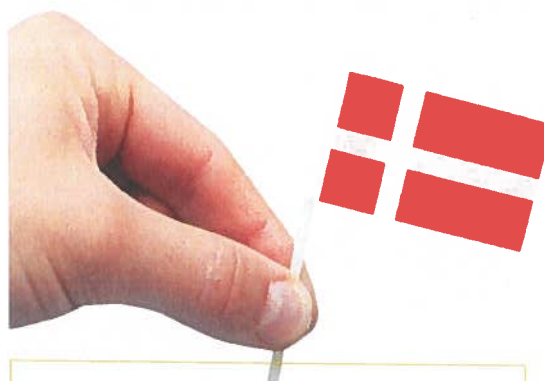
1. Slavoj Žižek (f. 1948) er slovensk sociolog og kulturkritiker.

2. Torben Bech Dyrberg: „Racisme som en nationalistisk og populistisk reaktion på elitedemokrati“ i Torben Bech Dyrberg m.fl. (red.): „Diskurs-teorien på arbejde“ Roskilde Universitetsforlag 2000.

Når man taler om „de fremmede“, findes der et væld af kategorier.

Mange statistikker opererer med opdelingen *danskere, indvandrere og efterkommere*.

Disse betegnelser anvendes i bogen, hvor det er relevant. Ofte vil begrebet „etnisk minoritet“ dog også blive anvendt. Dette begreb er bredere, og der findes ikke en egentlig præcis definition af begrebet. Helt grundlæggende handler „etniske minoriteter“ om sociale grupper, der opleves som forskellige fra majoritetsbefolkningen, fordi de har f.eks. et andet sprog, en anden religion eller et andet hjemland.

Indvandring til Danmark skaber en masse nye udfordringer – både for de etniske minoriteter, der kommer til landet, og for de etniske danskere.

Hvem er de, og hvor kommer de fra?

I dag udgør indvandrere og efterkommere knap 10% af den samlede befolkning i Danmark. Ca. 7% af disse er indvandrere, og ca. 3% af indvandrerne kommer fra ikke-vestlige lande. Siden 1980 er antallet af indvandrere fra ikke-vestlige lande femdoblet. Det er bl.a. derfor, at flere i dag taler om, at vi lever i et multietnisk samfund. Historisk set har Danmark været et forholdsvis homogent land uden store etniske mindretal. På grund af en øget globalisering kan man påstå, at

	Eget fødeland	Forældrenes fødeland og statsborgerskab
Dansker	Uden betydning	Mindst en af forældrene er født i Danmark, OG denne har dansk statsborgerskab
Indvandrere	Født uden for Danmark	Begge forældre er født i udlandet, ELLER begge forældre har udenlandsk statsborgerskab
Efterkommer	Danmark	Begge forældre er født i udlandet, ELLER begge forældre har udenlandsk statsborgerskab

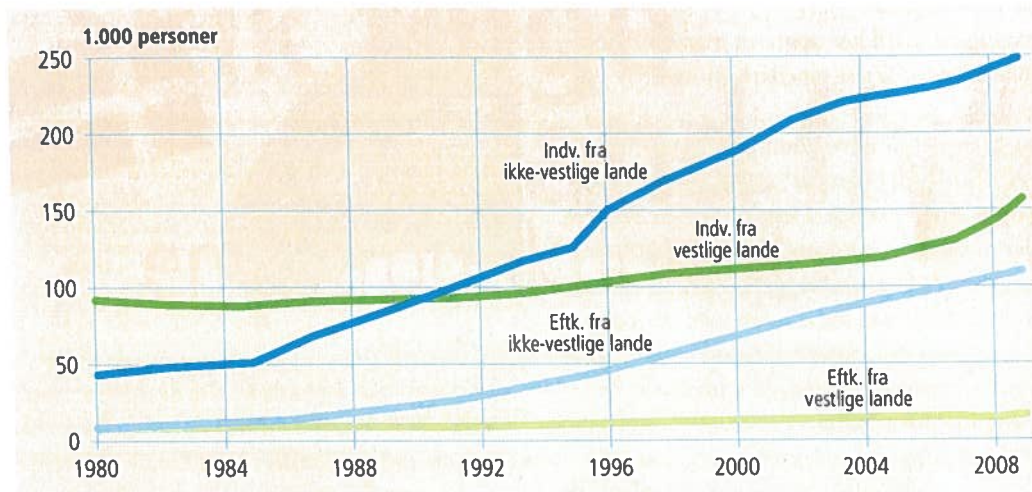
En flygtning kommer til Danmark

Sabria Safar, Folkevirke nr. 2, 2011

Jeg kan huske, da min 3-årige søn gik i børnehave. Fx madpakken. En af pædagogerne sagde til mig: „Din søn spiser ikke sin madpakke, han smider den ud i skraldespanden“. Det blev jeg ked af, og kunne ikke lade være med at tænke på det, som pædagogen havde sagt. Dagen efter gik jeg hen til hende og spurgte, om jeg måtte have lov til at komme forbi ved frokosttid. Da jeg kom, koncentrerede jeg mig om børnenes madpakker. Jeg så, at næsten alle børnene havde rugbrød med pålæg, og det mad, som jeg gav min søn med, var anderledes. Det var altid hvidt brød. Om eftermiddagen hentede jeg min søn, og vi gik ud for

at købe ind. Jeg sagde til min søn, at han selv skulle vælge indholdet af sin madpakke. Jeg kan tydeligt huske, at han valgte rugbrød, leverpostej, torskerogn og nogle slags oste, som jeg ikke vidste hvad var – alt var nyt for mig. I min familie er vi muslimer og spiser ikke leverpostej, men jeg besluttede, at det var vigtigere, at min søn fik en madpakke, han ville spise. Jeg fandt ud af, at min søn ikke ville skille sig ud fra de andre børn, og jeg lærte også, at danskerne spiser rugbrød. Jeg blev sur, da min søn kom hjem og var beskidt på tøjet. Jeg kunne ikke forstå, hvorfor børnene var ude at lege i vandpytter.

Indvandrere i Danmark fordelt efter alder og oprindelsesland. 2009

Kilde: Indvandrere i Danmark 2009, Danmarks Statistik.

stort set alle samfund i dag er multietniske eller multikulturelle, hvilket indebærer, at det bliver endnu mere relevant at forholde sig til, hvordan disse samfund skal udvikle sig i årene fremover.

Når man taler om indvandrere, skal man være opmærksom på, at det langtfra er alle de

indvandrere, der kommer til Danmark, der bliver permanent i landet. F.eks. er ca. halvdelen af de indvandrere, der kom til Danmark i 2000, udvandret i 2008. Det er også i kategorien „indvandrere“, man finder gruppen af flygtninge. I 2009 var godt 100.000 af indvandrerne i Danmark

Indvandrere i Danmark fordelt efter alder og oprindelsesland. Pct. 2009

	0-9 år	10-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år og derover	I alt Antal
I alt	2	7	23	22	20	12	13	401.771
Vestlige lande	3	4	25	19	16	13	20	155.788
Heraf: Norge	1	3	24	15	13	15	30	14.541
Polen	4	4	31	23	16	13	9	24.383
Storbritannien	2	2	9	19	25	20	23	11.757
Sverige	1	2	19	15	13	20	30	13.225
Tyskland	3	5	15	14	17	13	33	27.791
Ikke-vestlige lande	2	9	22	24	22	12	9	245.983
Heraf: Bosnien-Hercegovina	0	10	20	17	22	17	13	17.989
Irak	3	21	18	21	22	11	5	21.283
Iran	1	5	17	16	34	18	9	11.283
Jugoslavien ¹	0	6	12	20	26	18	18	11.248
Libanon	1	4	24	26	29	10	5	12.035
Pakistan	2	4	15	27	21	17	25	10.827
Tyrkiet	1	3	15	32	26	12	10	31.834

Tabellen viser de 12 lande, hvorfra der er flest personer.

Kilde: Indvandrere i Danmark 2009, Danmarks Statistik.

1) Jugoslavien før opsplitningen

flygtninge, hvilket betyder, at $\frac{1}{4}$ af alle indvandrere i Danmark er flygtninge. Flygtninge kommer primært fra ikke-vestlige lande.

Figuren på s. 12 viser tydeligt, at der gennem de seneste årtier er kommet flere indvandrere fra primært ikke-vestlige lande til Danmark. Tabellen viser, hvor indvandrere mere specifikt kommer fra.

Push- og pull-faktorer

Hvorfor kommer der indvandrere til Danmark? Hvad er det, der motiverer mennesker til at rejse mange tusinde kilometer i bestræbelserne på at skabe sig et nyt liv i et andet land med en markant anderledes kultur og et andet sprog? For at forklare migration opererer man normalt med det, man kan kalde *push-* og *pull-faktorer*.

Når man taler om push-faktorer, handler det om, at grupper af mennesker kommer til Danmark, fordi de er „skubbet“ væk fra deres oprindelige land. Man *flygter fra noget*. Mange af de indvandrere, der er kommet til Danmark, er netop kommet til landet, fordi de har oplevet at blive forfulgt, hvis de f.eks. har en anden politisk holdning eller en anden religion end den herskende gruppe i det land, de flygter fra. Man vælger at flygte, fordi man grundlæggende er utryk ved det politiske system, som man er en del af, og derfor frygter det værste. Typiske push-faktorer tager dermed udgangspunkt i forskellige former for politisk eller religiøs undertrykkelse, hungersnød og fattigdom.

Pull-faktorer handler derimod om, at man føler sig tiltrukket af Danmark. Man kan sige, at de ikke i den forstand er tvunget til at flygte, men de vælger Danmark, fordi de har en idé om, at Danmark er et bedre og rigere land. Det handler først og fremmest om at *flygte til noget*. Det er således pull-faktorer, der er på spil, når f.eks. politikere påpeger, at mange indvandrere kommer til Danmark, fordi vi har et veludviklet velfærdssamfund. En anden pull-faktor kan være familiesammenføring, hvor indvandrerens har forladt sit hjemland med henblik på at blive forenet med sin nærmeste familie.

Det handler med andre ord om, hvorfor man er flygtet eller har forladt hjemlandet. Har man været tvunget til det af f.eks. sikkerhedsmæssige årsager, eller handler det snarere om, at man bliver lokket af faktorer i et andet land. Når man taler om push-faktorer, handler det om, at oprindelseslandet „frastøder“, mens pull-faktorer handler om et modtagerland, der på den ene eller den anden måde virker „tiltrækkende“ eller „tillokkende“.